

Yedekleme Sistemleri

S.Çağlar ONUR

caglar.onur@tubitak.gov.tr

Linux Kullanıcıları Derneği

İçerik?

Yedekleme Nedir?

- Yedekleme Stratejileri
- Yedekleme Ortamları

İçerik?

- Klasik Yedekleme Çözümleri
 - tar/{b,g}zip ile yedekleme
 - afio ile yedekleme
 - cdbkup ile yedekleme
 - Ghost 4 UNIX ile yedekleme
 - Partimage ile yedekleme

İçerik?

- İleri Seviye Yedekleme Çözümleri
 - OpenSSH ile yedekleme
 - Rsync ile yedekleme
 - Mondo ile yedekleme
 - Bacula ile yedekleme

Yedekleme Nedir?

- Gereğinde kullanılmak için fazladan bulundurulan, ayrılmış olan...
- Bilgi en önemli yatırımdır...
- Risk = Kaybedilen bilginin değeri...

Yedekleme Nedir?

- Veri kayıplarının;
 - %78'i Donanım/Sistem Arızası
 - %11'i Kullanıcı Hatası
 - %7'si Yazılım Arızası
 - %3'ü Virüsler
 - %1'i Doğal Felaketler

Bu durumlardan herhangi biri ile karşılaşmak olasılığı %19...

- Tam Yedekleme
 - Dosyalar her yedekleme işlemi için tekrar ve tam olarak yedeğe eklenir...
 - Geri yükleme için <u>Tam</u> yedeği kullanmak yeterlidir...

- Arttırımsal Yedekleme
 - Sadece son Tam Yedekleme işleminden sonra değişen dosyalar yedeklenir
 - Geri yükleme için <u>Tam</u> Yedek ve alınan son <u>Arttırımsal</u> yedek yeterlidir...

- Farksal Yedekleme
 - Alınan Tam Yedeğin üstüne sadece son Tam Yedekleme yada Farksal Yedekleme işlemlerinden sonra değişen dosyalar yedeklenir
 - Geri yükleme için <u>Tam</u> Yedek ve alınan **Tüm** <u>Farksal</u> yedekler yeterlidir...

- Amaç:
 - Felaket durumunda minimum veri, zaman ve para kaybı.
- Öncelikler neler? Neler yedeklenmeli?
 - Hangi servisler çalışıyor?
- Neler gereksiz?
 - Değişken dosyalar? Örn: /proc dizini !

- Ne siklikla yedek alınmalı?
 - Her saat başı, Günlük, Ayda bir...
- Yedekler nasıl alınmalı?
 - Otomatik, Yarı-Otomatik, El ile...
- Yedekler nereye alınmalı?
 - Sabit disk, CD, Teyp, SAN...

- Yedekler güvenilir mi?
 - Yedek alınan ortam bozuk ise?
- Yedekler nerede saklanıyor?
 - Doğal Felaket olursa?
- Felaket anında eylem planı hazır mı?
 - Herkesin anlayacağı bir dilde yazıldı mı?

Yedek almak = Paranoya!

Yedekleme Stratejileri <u>Örnek Strateji</u>

- Çalışan Servisler;
 - Apache ve MySQL...
- /boot Her Ay'ın İlk Günü Tam Yedek
- /etc Her Ay'ın İlk Günü Tam Yedek
 - Her çarşamba <u>Arttırımsal</u> yedek

Yedekleme Stratejileri <u>Örnek Strateji</u>

- /home Her Pazar Tam Yedek
 - Her Gün <u>Farksal</u> yedek
- /var Her Çarşamba Tam Yedek
 - /var/www/ Her Gün Tam yedek
 - /var/lib/mysql ... Her Gün Tam yedek
 - Saat başı SQL [mysqldump] olarak yedek

- Etiketleme Seviyeleri
 - Seviye 0: Aylık yedekler
 - Seviye 3: Haftalık yedekler
 - Seviye 5: Günlük yedekler
- Böylece günlük yedekler sadece haftanın başından beri olan değişiklikleri, haftalık yedekler ise ay başından beri olan değişiklikleri saklar.

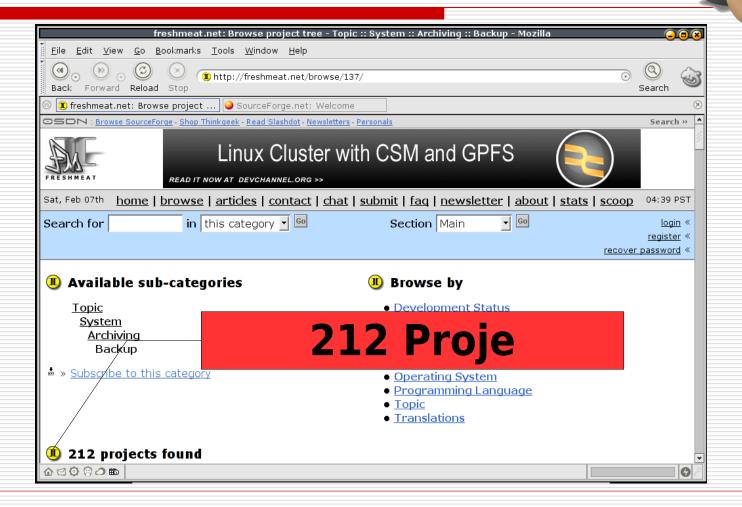

Her yedeğe tarih barkod ile yazılabilir [örn: PHP kullanarak]

```
<?
    require_once ('Image/Barcode.php');
    Image_Barcode::draw('01/04/2004', 'Code39', 'png');
?>
```


Özgür Yedekleme Yazılımları

Yedekleme Ortamları...

- Aynı sabit disk...
- Aynı bilgisayar, farklı sabit disk...
- Farklı bilgisayar...
- Farklı disk...
- Teyp...
- CD / DVD...
- □ S.A.N...

- Arşivleme aracıdır { Tape Archiver }
- Öntanımlı olarak sıkıştırma yapmaz...
- Şıkıştırma işlemleri için gzip/bzip2 ile birlikte kullanılabilir...

- /home Yedeği { gzip }
 - tar czfvp home.tar.gz /home/
- /home Yedeği { bzip2 }
 - tar cjfvp home.tar.gz /home
- Tüm Sistem Yedeği
 - tar czvfp --exclude=/proc --exclude=/dev --exclude=/tmp full backup.tar /

- Yedeğin Kontrol Edilmesi
 - tar df home.tar
 - tar dzf home.tar.gz
 - tar djf home.tar.bz2
- Yedeğin Geri Yüklenmesi
 - tar zxvf home.tar.gz
 - tar jxvf home.tar.bz2

- Arttırımsal Yedek Almak
 - tar cvfp home_backup.tar /home/
 - tar cvfp --newer '1 Jan 2004' backup_diff.tar /
 - tar czvfp home_backup.tar.gz /home/
 - tar czvfp --newer '1 Jan 2004' backup_diff.tar.gz /
 - Önce tam yedek geri yüklenmeli...
 - Daha sonra arttırımsal yedek...

http://www.gnu.org/software/tar/

- tar neredeyse her sistemde bulunur...
- Kullanımı kolay ve işlevseldir...

Sıkıştırma özellikleri kullanılırsa tüm arşive tek bir dosya gibi davranır..

- Sıkıştırma işlemlerinde veri kaybını minimuma indirmek içindir...
- Arşive eklenen her dosya tek başına (arşivden bağımsız) sıkıştırılır...
- Düzenli ifadeler ile filtreleme yapabilir...

- Çok gelişmiş özelliklere sahiptir
 - Şıkıştırılmış dosyaları tekrar şıkıştırmaz oldukları gibi arşive ekler [-E]
 - Yedek ortamında yer bittiğinde otomatik e-posta gönderme [-@ e-posta]
 - Log tutabilme [-L dosya]
 - Gzip dışında diğer şıkıştırma yazılımlarını kullanabilme [-Z -P bzip2]
 - Belli boyutun üstündeki dosyalı şıkıştırmama seçeneği [
 -2 300]

- /home klasörünün yedeği
 - find /home | afio -o -v -Z home.afio
 - find /home | afio -o -v -Z -P bzip2- | split -b700m home.
 - * Afio dosya isimlerini stdin'den aldığı için örneğin find komutu arttırımsal yedek için kullanılabilir

http://freshmeat.net/projects/afio/

- /home klasörünün Arttırımsal Yedeği
 - find /home | afio -o -v -Z home.afio
 - touch yedek_tarihi
 -
 - find /home -cnewer yedek_tarihi | afio -o -v -Z home_newer.afio

Geri yükleme sırası önemli değil...

Fakat önce arttırımsal yedek yüklenirse, tam yedek yüklenirken -n ile yeni dosyaların üzerine yazılması engellenmeli

- Arşivi geri yüklemek
 - afio -i -v -Z home.afio
- Arşivin içeriğini listelemek
 - afio -t -v -Z -P bzip home.afio
- Arşivi kontrol etmek
 - afio -r -v -Z home.afio

http://cdbkup.sourceforge.net/

- Tam ya da Arttırımsal Yedek alabilir...
- Sonuç ISO 9660 dosya sistemine sahip bir CD'dir...

Çokluoturum desteği (multisession) ile CD'nin kalan kısmına ekleme...

http://cdbkup.sourceforge.net/

- Büyük yedekleri birden fazla CD'ye dağıtır...
- bzip2 veya gzip destekler...
- Farklı seviyelerde yedek alma seçeneği...

http://cdbkup.sourceforge.net/

- Boş CD-R'ye yedek almak
 - cdbkup 0 -c gz -e /home/caglar -s 8 /dev/cdrw /home
 - cdbkup 0 -c bz2 -e /home/caglar -s 8 /dev/cdrw /home
- CD-RW'ya yedek almak [Seviye 5]
 - cdbkup 5 -b -e /home/caglar -s 8 /dev/cdrw /home
- CD'ye ekleme [Seviye 5]
 - cdbkup 5 -a -c bz2 -e /tmp -e /proc -e /dev /dev/cdrw /

http://cdbkup.sourceforge.net/

cdrstr

Alınan yedek(leri) geri yükler...

cdsplit

Herhangi bir kabuk komutunun çıktısını bir {1} yada daha fazla CD'ye böler...

cdcat

Bir {1}'den fazla CD'ye yedeklenmiş olan arşivleri birleştirir...

g4u ile Yedekleme

http://www.feyrer.de/g4u/

- NetBSD tabanlı disket yada CD halinde dağıtılan bir yazılımdır...
- Her dosya sistemi ile çalışır, çünkü diski byte byte okur ve uzaktaki FTP sunucusuna yedekler...
- DHCP ve FTP sunucu gereksinimi vardır...

g4u ile Yedekleme

http://www.feyrer.de/g4u/

- Tüm sabit diski yedeklemek;
 - uploaddisk FTP_Sunucu dosya.gz
 - Sistemdeki sabit disklerin listesini almak için disks komutu kullanılabilir...
- Belirtilen disk bölümünü yedeklemek;
 - uploadpart FTP_Sunucu dosya.gz wd0a

g4u ile Yedekleme

http://www.feyrer.de/g4u/

- Tüm sabit diski geri yüklemek;
 - slurpdisk FTP_Sunucu dosya.gz
 - slurpdisk FTP_Sunucu dosya.gz sd0
- Belirtilen diski geri yüklemek;
 - slurppart FTP Sunucu dosya.gz wd0a

Partimage ile Yedekleme

http://www.partimage.org/

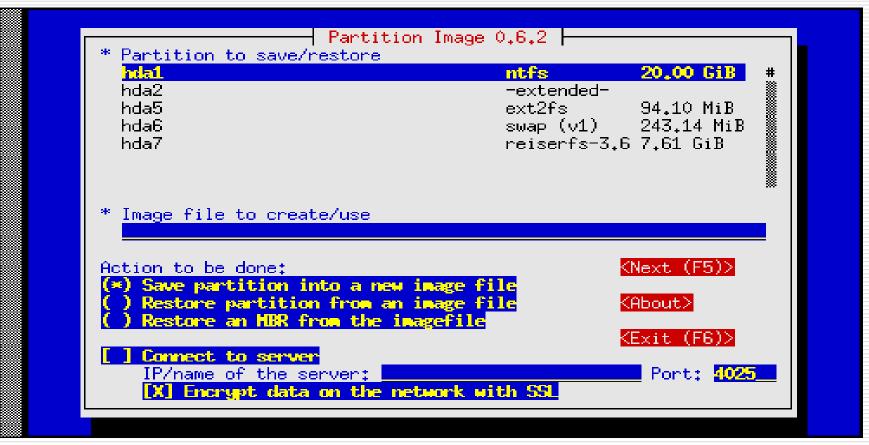

- Sunucu / istemci mimarisinde çalışabilir...
- Sunucuya gönderilen verileri OpenSSL ile şifreleyebilir...
- Disk bölümünün yedeğini alıp , geri yükleyebilir...

- Çeşitli dosya sistemleri ile uyumludur [ext{2-3}, reiserfs, fat16, fat 32... }
- Disk bölümünün sadece kullanılan kısmı yedeklenir... [dd gibi boş alanları yedeklemez]
- Alınan yedeği ufak parçalara bölebilir...

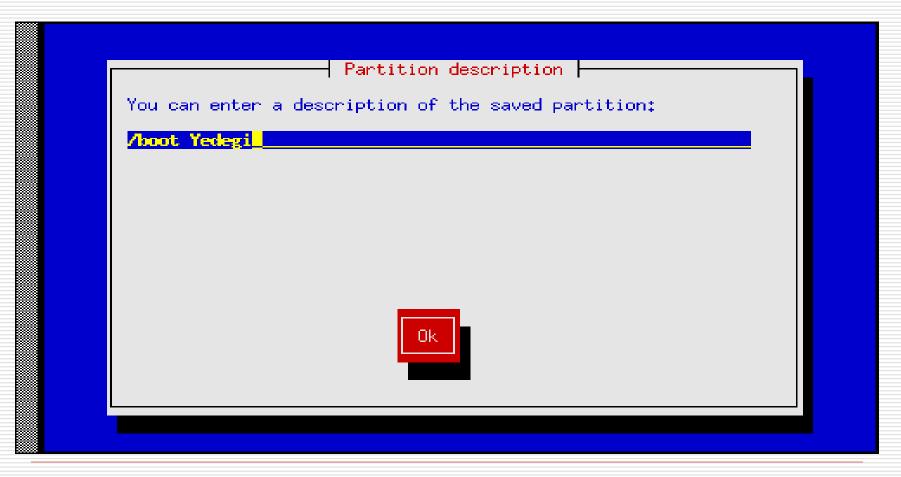

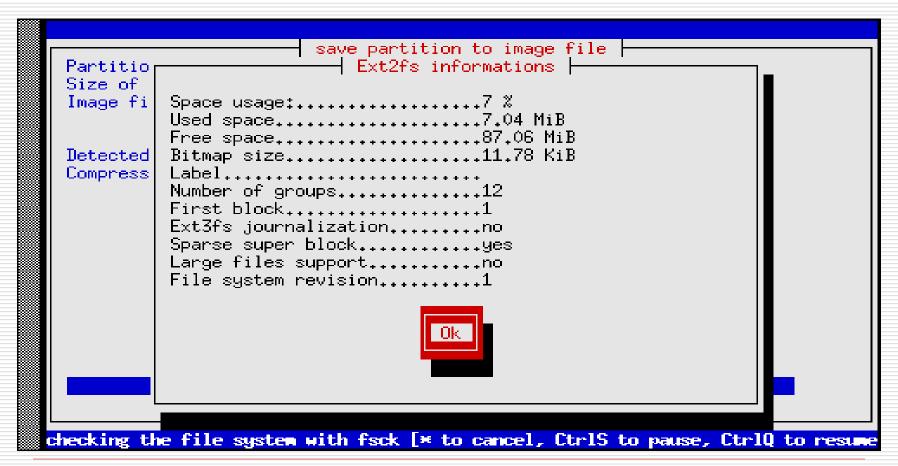

	Cile			
	save partition to image file			
Compression level				
(None (very fast + very big file)				
(*) Gzip (.gz: medium speed + small image file) () Bzip2 (.bz2: very slow + very small image file)				
() LET C () COLO VEL J COLO VEL				
Ontino	TC Canada and annual Collins			
Options [X] Check partition be	If finished successfully: fore saving (*) Hait			
[X] Enter description	() Halt			
[] Overwrite without				
Image split mode	() Quit			
() Automatic split (w				
(*) Into files whose s				
[] Wait after each vo	Itune change			
/C (FE)	ZE +			
(Continue (F5)	KExit (F6)> KMain window (F7)>			
initializing the operation	on. Please wait [* to cancel, CtrlS to pause, Ctr	-1Q t		

http://www.partimage.org/


```
Operation successfully finished:
Time elapsed:...2sec
Speed:.....211.05 MiB/min
Data copied:....7.04 MiB
```

commiting buffer cache to disk. [* to cancel, CtrlS to pause, CtrlQ to resume]

OpenSSH ile Yedekleme

http://www.openssh.org/

- Barındırdığı yazılımlar [scp] ile Ağ ortamında dosyaları kopyalamanızı / yedek almanızı sağlar...
- Hızlıdır fakat sunucu tarafında işlemci gücü ister [şifreleme ve şıkıştırma]...

OpenSSH ile Yedekleme

http://www.openssh.org/

- Örnek Yedekleme;
 - Yedeklerin tutulacağı makinada; scp -r root@192.168.0.1:/home/ /backup/
 - Her seferinde şifre girilmek zorunda...
 - Anahtar Çifti ile kimlik doğrulanabilir;
 - Böylece otomatik yedekleme betikleri çalıştırılabilir...

OpenSSH ile Yedekleme

http://www.openssh.org/

- Klasik yöntemler ile alınan yedeklerin başka bir makinaya taşınması için kullanılabilir...
 - scp yedek.tar.gz root@sunucu:/yedek
- Scp ile haklar, dosya sahibi/grubu bilgileri [-p]
 parametresi ile uzaktaki sisteme aynen
 kopyalanabilir..
 - scp -p yedek.tar.gz root@sunucu:/yedek

http://rsync.samba.org/

- Ağ ortamında veya aynı bilgisayar üzerinde iki farklı alanın senkronize olmasını sağlar...
- Sembolik/Kalıcı linkleri, dosya sahiplerini/haklarını, aygıt dosyalarını korur...

http://rsync.samba.org/

- Anonim senkron işlemini destekler...[yansılama için mükemmel bir çözümdür]
- Güvenli transferler için OpenSSH'ı kullanabilir...
- İlk senkrondan sonra sadece değişen dosyalar güncellenir...

http://rsync.samba.org/


```
use chroot = yes
max connections = 20
pid file = /var/run/rsyncd.pid
motd file = /etc/rsync/rsyncd.motd
transfer logging = yes
log format = %t %a %m %f %b
syslog facility = local3
timeout = 300
[home-backup]
path = /home/
comment = Backup
exclude = caglar
```

hosts allow = 192.168.0.1 ,192.168.0.2

/etc/rsyncd.conf

http://rsync.samba.org/

- Tüm veya Arttırımsal yedek alabilir...
- Kurulu sistemi başka bir bilgisayara taşımak için kullanılabilir...
- Değişik medya formatları ile uyumludur... [cd, teyp, sabit disk]

http://www.mondorescue.org/

- Kurtarılacak olan sistemin disk bölümlemelerini değiştirebilir...
- Yedeklerden sistemin bir bölümünü veya tamamını kurtarabilir...

Live CD oluşturabilir ve gerektiğindeCD'den açılarak sistemi kurtarır...

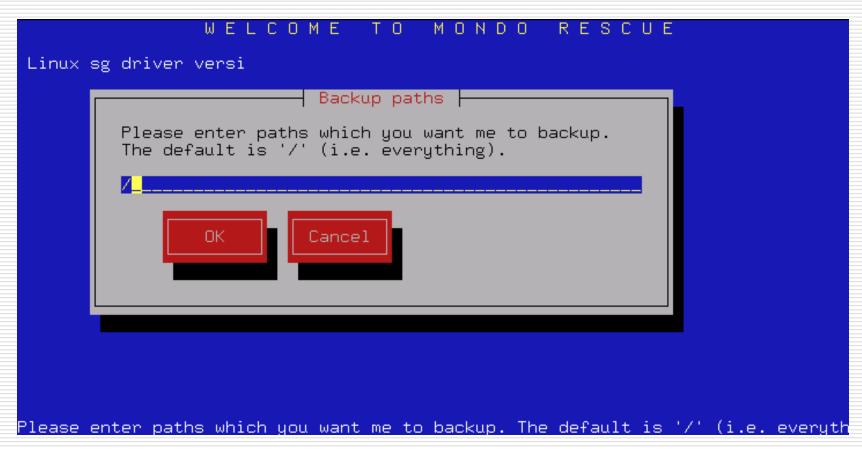

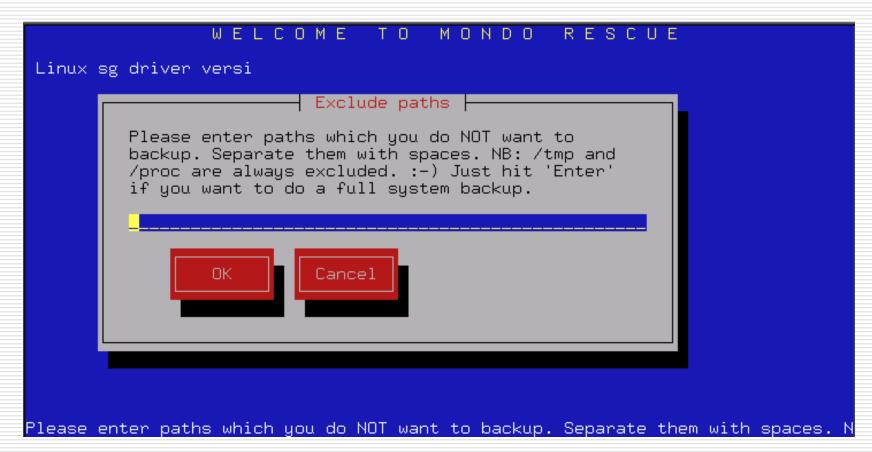

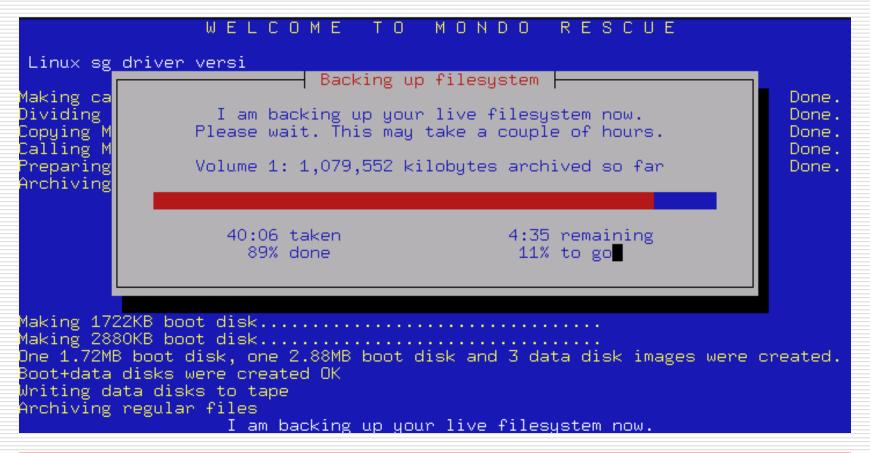

W	ELCOME TO MONDO RESCL	E		
Making catalog of files to be backed up Please Wait Making catalog of filesystem				
	Working/			
Making catalog of filesystem				

- Oluşturulan CD ile sistem başlatılmalı;
 - Interactive Mode
 - Sistem kullanıcıyı çeşitli sorular ile yönlendirecektir
 - Nuke Mode
 - Tüm sistemi siler ve herşeyi yedekten yükler
 - Expert Mode
 - Kullanıcı gerekli ayarları ve kurtarma işlemini el ile arayüzü kullanarak yapar

- Çeşitli yazılımlar ile sunucu/istemci mimarisinde çalışan gelişmiş yedekleme yazılımıdır..
- Dağıtık sistemleri yedeklemek için uygun bir çözümdür...
- Geniş işletim sistemi desteği [istemci]

http://www.bacula.org/

Çok sayıda teyp ve robot [DLT AutoChanger] desteği...

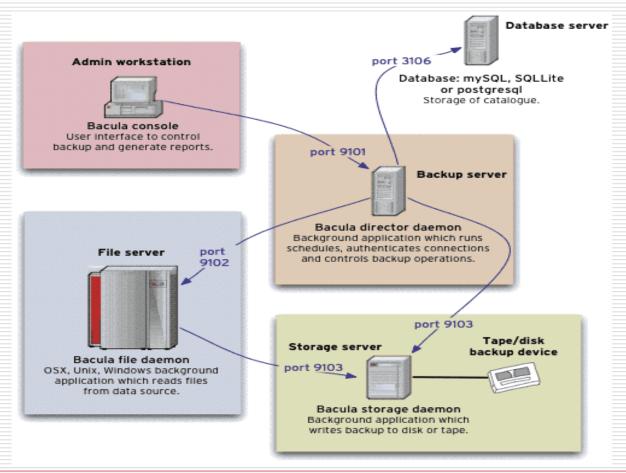
- Alınan yedeklerden kaatlog oluşturma özelliği...
- Sistem bütünlüğü inceleme özelliği...

- Tek medyaya birden fazla istemcinin yazabilmesi özelliği
 - Linux, Unix, Sun, ve Windows makinalar aynı medyaya yedeklenebilir

- Barkod desteği...
- Erişim kontrol listeleri özelliği...

- Bacula Director
 - Yedekleme, Kurtarma işlemleri sorumlusu
- Bacula Console
 - Yönetim konsolu
- Bacula File
 - Yedeklenecek makinaya kurulan istemci

- Bacula Storage
 - Yedekleme ortamına yazma/okuma işlemleri sorumlusu

- Catalog
 - Yedeklenen verinin kataloğunu tutan veritabanı sunucusu [MySQL, PostgreSQL, SqlLite]

- Bacula tanımlanmış TCP/IP portlarını kullanır ...
 - [rpcs, NFS, Samba, shared memory v.s yok!]
- Medyalara yazılan format çok geniş dökümante edilmiştir...
 - Basit C programları okuyup / yazabilir

http://www.bacula.org/

Bacula kurulması/kullanması en kolay çözümlerden biridir...

- Kararlı, sağlam ve esnektir...
- Katalog veritabanını otomatik optimize eder
 - Kolay veritabanı yöneticiliği...

http://www.bacula.org/

Grafik arabirimi henüz bebek...

- Çince desteği yeterli değil !...
- 4 milyar kayıt ve fazlası için veritabanı işlemleri yavaş...

http://www.bacula.org/

- Yedekleme havuzu yok
 - Teyp A meşgul ise Teyp B'ye yaz..
- Sunucu/İstemci veri değişimi şifreli değil...

Sadece IPv4 desteği var...

Seminer Çalışma Grubu

Tüm seminer notlarına

http://seminer.linux.org.tr

adresinden ulaşabilirsiniz!

GNU Özgür Belgeleme Lisansı

Bu belgeyi, Free Software Foundation tarafından yayınlanmış bulunan GNU Özgür Belgeleme Lisansının 1.2 ya da daha sonraki sürümünün koşullarına bağlı kalarak kopyalayabilir,dağıtabilir ve/veya değiştirebilirsiniz.

Lisans'ın bir kopyasını http://www.gnu.org/copyleft/gfdl.html adresinde bulabilirsiniz. Bu belgedeki bilgilerin kullanımından doğacak sorumluluklar ve olası zararlardan belge yazarı sorumlu tutulamaz.

Bu belgedeki bilgileri uygulama sorumluluğu uygulayana aittir. Tüm telif hakları aksi özellikle belirtilmediği sürece sahibine aittir. Belge içinde geçen herhangi bir terim, bir ticari isim ya da kuruma itibar kazandırma olarak algılanmamalıdır. Bir ürün ya da markanın kullanılmış olması ona onay verildiği anlamında görülmemelidir.

Yedekleme Sistemleri

Sorular?

Yedekleme Sistemleri

Teşekkürler!

S.Çağlar ONUR

caglar.onur@tubitak.gov.tr